

GIMNAZJUM IM. JANUSZA KUSOCIŃSKIEGO Z ODDZIAŁAMI
INTEGRACYJNYMI W ŁOBUDZICACH

Program wychowawczy szkoły

[WPISZ ADRES FIRMY]

Spis treści:

- I. Ogólny zarys programu wychowawczego szkoły.**
- II. Zadania szkoły i cele edukacji.**
- III. Organizacja procesu wychowania.**
- IV. Zarys ideału wychowawczego absolwenta gimnazjum.**
- V. Współpraca wychowawcza z rodzicami.**
- VI. Kalendarz świąt, imprez okolicznościowych i uroczystości szkolnych.**
- VII. Ewaluacja programu wychowawczego.**

I. Ogólny zarys programu wychowawczego szkoły

Program wychowawczy szkoły to jeden z najważniejszych dokumentów. Jego treść interesuje zarówno nauczycieli jak i rodziców.

Celem zreformowanej szkoły jest nie tylko uczyć, ale także wychowywać. Cóż bowiem wart jest człowiek, nawet gdyby miał szeroką wiedzę, jeżeli nie będzie uczciwy, odpowiedzialny, nie będzie człowiekiem sumienia? Dalej, jak sprawić, by bardziej stawać się człowiekiem, i w jaki sposób wpływać, by świat był bardziej ludzki? Wychowanie stało się zadaniem szkoły postawionym na równi z nauczaniem, a wychowawcą ma być każdy nauczyciel.

Praktyka pedagogiczna wskazuje, że większość uczniów w wieku 13-16 lat przeżywa burzliwe zmiany, których następstwem jest między innymi nasilenie konfliktów z nauczycielami, prezentacja postaw niechętnych szkole, a nade wszystko – zmniejszenie zainteresowania nauką szkolną. Te kłopotliwe zjawiska tłumaczy się na ogół okresem dojrzewania młodych ludzi. Dlatego też wyróżnienie dodatkowego, chronologicznie trzeciego etapu kariery szkolnej – gimnazjum stwarza szansę lepszego dopasowania oferty edukacyjnej do potrzeb i możliwości uczniów, a co za tym idzie – poprawienie skuteczności oddziaływań szkoły. Uczeń wkraczający w wiek gimnazjalny staje przed nowymi zadaniami. Kompetencje wyniesione z poprzedniego etapu edukacji pozwalają kreować go na świadomego i samodzielnego partnera nauczycieli w tym procesie. Zadaniem kolejnych trzech lat nauki jest wprowadzenie go w język i treści dziedzin wiedzy człowieka oraz przygotowanie do dokonania wyborów edukacyjnych odpowiednich do jego uzdolnień i osiągnięć. Zastąpienie nauczania blokowego nauczaniem przedmiotowym pociąga za sobą istotne zmiany w sposobie funkcjonowania zespołu pedagogicznego – daleko posuniętą integrację działań, zarówno na płaszczyźnie programowej, jak i metodycznej. Zastępuje indywidualny wysiłek poszczególnych nauczycieli stojących przed zadaniem pozyskania wśród uczniów jak najwięcej sympatyków dla reprezentowanych przez siebie dziedzin. Można przyjąć, że okres nauki gimnazjalnej jest czasem „walki o rząd dusz”, w którym rodzą się zamierzenia życiowe młodych ludzi. Zwiększenie wymiaru zajęć obowiązkowych oraz liczby przedmiotów nauczania powoduje znaczny wzrost nakładu czasu poświęcanego przez ucznia na naukę, staje się ona ośrodkiem nie tylko dydaktycznej, ale również wychowującej funkcji szkoły. To właśnie na etapie gimnazjum w świadomości ucznia powinno ukształtować się ostatecznie przekonanie o istnieniu ścisłej zależności pomiędzy wysiłkiem związanym z nauką a perspektywami życiowymi. Z tego z kolei wypływać będą coraz wyższe oczekiwania wobec nauczycieli.

Nauczyciel gimnazjum musi być więc specjalistą wystarczająco kompetentnym, aby wyjaśnić wszelkie wątpliwości ucznia dotyczące swojej dziedzin wiedzy, a jednocześnie wystarczająco utalentowanym pedagogicznie, by wykryć i zainteresować swoim przedmiotem wszystkich zdradzających uzdolnienia w tym kierunku. Musi być wychowawcą, a wychowywać ma prawo ten, kto sam nieustannie wychowuje siebie. Autentyczne

zaangażowanie nauczyciela w pracę wychowawczą i widzenie jej przede wszystkim poprzez swoją dziedzinę nauczania lub działania pozaszkolne gwarantują sukces.

Wychowania nie da się oddzielać od kształcenia. Wychowanie polega zarówno na ochronie przed złem, jak i na budowaniu dobra. Ochronę dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją najlepiej i najskuteczniej można zrealizować poprzez właściwe wychowanie młodego pokolenia.

Co to jest wychowanie? Kształtowanie człowieka? Ulepszanie osobowości? Poprawianie charakterów? Czy wolno nam - nauczycielom to robić?

Próba definiowania wychowania może nie dać żadnych oczekiwanych rezultatów. Najbliższe naszemu rozumieniu tego trudnego zadania jest nazwanie wychowania pomocą w drodze ku dorosłości.

„Dowieźć szczęśliwie” określiliśmy sobie w misji naszej szkoły. Nie ma jednak idealnej recepty na to, jak to robić i chyba nikt nie jest w stanie stworzyć wzoru postępowania z młodym człowiekiem. Jednak my - w szkole – z problematyką wychowania musimy sobie radzić każdego dnia, na miarę naszych poglądów i możliwości oraz oczekiwań naszych uczniów i ich rodziców. Cieszymy się lub martwimy, spotykając po latach swoich wychowanków. Uczymy się na własnych błędach. Stajemy częstokroć naprzeciw bardzo drastycznych sytuacji. Musimy liczyć na wsparcie rodziców. Ci jednak często nie mają w ogóle czasu dla swoich dzieci lub dają im zły przykład. Wtedy nauczyciel musi próbować pozyskać rodziców do współpracy, próbować ich przekonać, uświadamiać... nie może bowiem działać wbrew chęciom, opinii i stanowisku rodziców. Cechy młodego człowieka – przede wszystkim – kształtuje dom, rodzina, a dopiero potem szkoła. Mamy jednak świadomość, że szkoła jest miejscem bardzo ważnym. To tu dziecko poznaje zasady funkcjonowania w grupie, w środowisku, w kraju. W szkole kształci umiejętności komunikowania się z drugim człowiekiem, zgodnego współistnienia z innymi, dowiadyuje się, jak postępuje ktoś, kto jest tolerancyjny. I wreszcie, odkrywa, jak trudno być odpowiedzialnym.

II. Zadania szkoły i cele edukacji

Chcemy być sobą w swojej pracy wychowawczej, chcemy stworzyć dobrą szkołę, bo dobra szkoła, to szkoła przyjazna, szkoła, do której chce się iść, i w której chce się uczyć. Chcemy pracować według własnych autonomicznych wymagań, dlatego też do priorytetowych zadań wychowawczych realizowanych przez naszą szkołę należą:

- nauczanie dzieci bycia w grupie społecznej ze wszystkimi tego konsekwencjami, a więc umiejętności szlachetnej rywalizacji, umiejętności wygrywania i przegrywania, umiejętności godzenia się z porażką i wykorzystywania przewagi, umiejętności

dyskusji i dochodzenia do konsensusu, umiejętności współistnienia i współdziałania, akceptacji i tolerancji

- kształtowanie światopoglądu zgodnego ze statutem szkoły (tu przede wszystkim zwrócenie uwagi na fakt, że szkoła nie będzie zajmować się sprawami, które nie dzieją się na jej terenie, nie będzie się zajmować kwestiami religii czy wyznania)
- stworzenie środowiska szkolnego przyjaznego uczniowi, bezpiecznego, z ciepłą atmosferą i życzliwością, aby uczeń miał poczucie, że otaczający go ludzie darzą go sympatią, zaufaniem, że może otwarcie mówić o swoich kłopotach i problemach a w razie potrzeby otrzymać właściwą pomoc i wsparcie
- wychowanie człowieka odpowiedzialnie korzystającego z wolności, bo wychowanie – naszym zdaniem – polega na poszerzeniu granic wolności wraz ze zwiększaniem zakresu odpowiedzialności.

Zależy nam na wychowaniu twórczych, kreatywnych młodych ludzi. Wierzymy, że uda się nam tego dokonać. Jednocześnie jesteśmy świadomi, że dziecko nie rodzi się z umiejętnością dobrze zorganizowanej pracy nad sobą. Musi się jej nauczyć kosztem pewnych ograniczeń wolności. Według Aleksandra Nalaskowskiego – profesora pedagogiki: „Jeśli zapytamy, czym jest szkoła przede wszystkim, to odpowiedź może być jedna – **miejscem pracy**. Nie chodzi tu jednak o miejsce zatrudnienia, lecz działania. Może bowiem istnieć praca, która nie przyniesie spodziewanych rezultatów rozwojowych, to prawda. Nie może jednak istnieć rozwój bez pracy”.

Budując obraz naszej szkoły, reprezentujemy pogląd, że „szkoła jest miejscem zorganizowanej pracy”. Już siedmiolatek zaczyna rozumieć, że unormowana praca przynosi wyniki zasługujące na uznanie otoczenia. Prawo ucznia do określania poziomu, na którym potrafi opanować wiadomości i umiejętności, jest w naszej szkole starannie przestrzegane. Służą temu wymagania programowe i konsekwentne ich stosowanie. Oceny szkolne są oparte na uzgodnionych wymaganiach, podobnie oceny zachowania uczniów.

Należy zwrócić uwagę, iż w stanowiącej załącznik do rozporządzenia MEN z 15 lutego 1999 roku podstawie programowej znajdziemy zapis, w którym czytamy: „Zadaniem szkoły jest stworzenie warunków do nabywania i utrwalania wiedzy i umiejętności. Niezależnie od wszystkich okoliczności i osoby ucznia szkoła musi stworzyć mu warunki do nauki. Równocześnie jej celem jest wyposażanie uczniów w wiedzę i umiejętności stosownie do ich rozwoju i zdolności”.

Pamiętajmy jednak, że stopień realizacji tego celu będzie zmieniać się w zależności od wielu czynników, choćby gotowości konkretnego dziecka do podejmowania wysiłku związanego z nauką. W związku z tym chcemy zasygnalizować fakt, że trudno obarczać szkołę pełną odpowiedzialnością za porażkę każdego z uczniów.

„Aby razem było nam dobrze”

w Gimnazjum im. Janusza Kusocińskiego

w Łobudzicach

1. **Nie prowadzimy** niepotrzebnych rozmów w czasie zajęć, ponieważ przeszkadza to innym.
2. **Sluchamy uważnie** tego, co mówią inni, aby dobrze rozumieć przekazywane informacje.
3. **Gdy chcemy zabrać głos**, podnosimy rękę, aby nie zapanował chaos w klasie.
4. W razie potrzeby **rozmawiamy szeptem**, by nie rozpraszać uwagi innych.
5. **Odzywamy się kulturalnie**, by innym było przyjemnie.
6. **Nie przezywamy** swoich kolegów i koleżanek, gdyż przezwiska sprawiają im przykrość.
7. **Nie wdajemy się** w bójki między sobą, bo mogą być przyczyną nieszczęśliwych wypadków.
8. Konflikty **rozwiązujemy wspólnie**, by nikt nie czuł się pokrzywdzony.
9. **Bawimy się** wszyscy razem, by nikt nie czuł się samotny.
10. **Szanujemy się wzajemnie**, ponieważ wszyscy jesteśmy ważni.

Uczniowie

Nasza szkoła realizuje swoje zadania, a poprzez swą działalność stara się osiągnąć stawiane przed nią cele.

Szkoła umożliwia:

- zdobycie wykształcenia
- rozwój umiejętności porozumiewania się w mowie i piśmie
- poznawanie i rozumienie świata
- ujawnianie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień
- rozumienie siebie, innych ludzi i ich poglądów
- poszukiwanie duchowych wartości życia oraz kształtowanie i ocenę własnej wartości, rozwijanie potrzeby doskonalenia się
- przygotowanie do odpowiedzialnego współtworzenia świata i odnajdywania w nim własnego miejsca
- kształtowania postaw patriotycznych, poczucia przynależności do rodziny, społeczności lokalnej, narodu

Szkoła zapewnia:

- opiekę, przyjazne, bezpieczne i korzystne dla zdrowia ucznia warunki edukacji
- poszanowanie praw dziecka i ucznia
- warunki prawidłowego rozwoju psychicznego
- poznanie i przestrzeganie norm społecznych

Szkoła wspiera:

- rozwój osobowości w zgodzie z systemem wartości, który respektuje prawa innych, wartości uniwersalne i przyjęte normy, daje możliwość samorealizacji
- aktywność poznawczą i twórczą
- rozwój emocjonalny ucznia i jego wrażliwość na problemy społeczne
- samowychowanie, samokształcenie i kierowanie własnym rozwojem
- prospołeczne, prorodzinne i prozdrowotne działania ucznia
- rozwój działalności sportowej, rekreacyjnej i turystycznej
- współpracę ze stowarzyszeniami wychowawczymi oraz organizacjami młodzieżowymi

Klasa I

CZŁOWIEK I JEGO EMOCJE	
UCZCIWOŚĆ, ZAUFANIE, OPTYMIZM, TOLERANCJA	
<p style="text-align: center;">MOJE DZIAŁANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawanie własnych predyspozycji, zdolności, ograniczeń i praca nad nimi • poprawna samoocena • wyznaczanie celów • planowanie i ocena skuteczności własnych działań • kształcenie pozytywnego myślenia 	<p style="text-align: center;">MOJE EMOCJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawanie i wyrażanie własnych emocji • emocje w sztuce • uczucia koleżeństwa, przyjaźni, miłości • tradycje rodzinne, szkolne, regionalne i narodowe
<p>Efektywne sposoby komunikowania się, aktywne słuchanie, prezentacja, dyskusje, efektywne uczenie</p>	

Klasa II

NIEZALEŻNOŚĆ	
WOLNOŚĆ, ODPOWIEDZIALNOŚĆ, PRAWDA, TOLERANCJA	
<p style="text-align: center;">SAMOKONTROLA</p> <ul style="list-style-type: none"> • skuteczne radzenie sobie z gwałtownymi emocjami • techniki rozwiązywania konfliktów • przejmowanie odpowiedzialności za własne zachowanie i działanie • rozpoznawanie uczuć i punktów widzenia innych osób 	<p style="text-align: center;">UMIEJĘTNOŚĆ CHRONIENIA SIEBIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • prawa jednostki, prawa obywatelskie • obrona własnego zdania • przyjmowanie i wyrażanie krytyki • granice wolności jednostki • czynniki sprzyjające zachowaniu zdrowia psychicznego i fizycznego
<p>Myślenie kreatywne, procesy podejmowania decyzji i dokonywania wyborów, ocena własnego działania</p>	

Klasa III

WSPÓLZALEŻNOŚĆ	
SKUTECZNOŚĆ, KREATYWNOŚĆ, TOLERANCJA	
<p style="text-align: center;">WSPÓLDZIAŁANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • role pełnione w grupie • normy grupowe • warunki skutecznego współdziałania • utożsamienie swoich celów z celami grupy 	<p style="text-align: center;">PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ</p> <ul style="list-style-type: none"> • twórcze rozwiązywanie problemów • efektywne projektowanie • promocja i reklama • zagrożenia człowieka współczesnego i przeciwdziałanie im • radzenie sobie w sytuacjach trudnych
<p>Negocjacje, narzędzia myślowe efektywnego projektowania</p>	

Podmiotami procesu wychowania są nauczyciele, uczniowie, dyrektor, rodzice. By proces wychowania był spójny i przyniósł pożądany efekt, każdy z tych podmiotów powinien spełniać określone role. Podstawowym wymogiem skutecznej realizacji programu wychowania dla wartości jest wymóg konsekwencji w stosowaniu przyjętych reguł współpracy z uczniami. Równie ważne są relacje z uczniami zbudowane na wzajemnym szacunku i zaufaniu.

Nauczyciel:

- jasno określa granice tolerancji wobec zachowań uczniów, jest konsekwentny, zdecydowanie reaguje w sytuacjach naruszenia granic,
- nie ukrywa swoich emocji, ale też nie szafuje nimi,
- stwarza okazje do formowania charakteru i kształtowania nawyków na zajęciach prowadzonych przez siebie,
- włącza się do działań wychowawcy klasowego.

Nauczyciel wychowawca:

- wspiera rozwój ucznia i wspomaga rodziców w wychowaniu ich dziecka,
- buduje zespół klasowy jako grupę, która wspólnie wyrusza na wędrowkę ku wartościom,
- koordynuje działania wychowawcze w swojej klasie,
- diagnozuje potrzeby wychowanków, planuje działania wychowawcze, sprawdza efekty własnej pracy.

Uczeń:

- w sposób świadomy korzysta ze swoich uprawnień – wie, dokąd może się posunąć i co się stanie, gdy przekroczy granice,
- wie, jakie cele i wartości stoją za obowiązującymi regułami.

Rodzice:

- aktywnie uczestniczą w życiu szkoły (pomagają w organizowaniu szkolnych imprez).

Dyrektor:

- pełni rolę instytucji odwoławczej,
- ocenia działania instytucji wychowawczych i podejmuje decyzję w sprawach spornych.

III. Organizacja procesu wychowania

Instytucje wychowawcze:

- ułatwiają szybkie reagowanie na trudne sytuacje i prowadzenie długofalowych działań wychowawczych,
- stanowią zaplecze, do którego każdy podmiot działający w społeczności szkolnej może się odwołać.

1. Umowa społeczna.

Uczeń ma prawo do współuczestniczenia w regulowaniu zasad współżycia społeczności szkolnej za pomocą umów społecznych zawieranych pomiędzy nauczycielem i uczniami nie dotyczących pracy merytorycznej nauczyciela i spraw, które są jednoznacznie rozstrzygnięte w dokumentach szkolnych. Strony zawierające umowę mają świadomość wpływu na jej brzmienie i biorą odpowiedzialność za jej realizację. Każda ze stron ma prawo zawiesić umowę, gdy druga strona ją złamie. Wcześniej informuje o konsekwencjach jej niedotrzymania.

2. Punkty dodatnie lub ujemne zachowania.

3. Rozmowa z pedagogiem szkolnym.

Na wniosek wychowawcy, innego nauczyciela lub ucznia pedagog szkolny odbywa rozmowę z uczniem sprawiającym kłopoty wychowawcze lub wchodzącym w konflikt z innym uczniem/nauczycielem/prawem.

4. Spotkanie u dyrektora.

O spotkanie mogą wystąpić:

- wychowawca
- nauczyciel lub uczniowie, którzy są stronami konfliktu wynikłego z łamania reguł zawartych w umowie.

O udział w spotkaniu mogą być poproszeni rodzice uczniów i przedstawiciele instytucji wspierających, np. policji, poradni psychologiczno-pedagogicznej, lekarze, psycholog.

Gdy uczeń dopuści się wyjątkowo poważnego wykroczenia, może otrzymać zakaz udziału w imprezach klasowych i szkolnych lub zakaz uczestnictwa w wycieczkach klasowych, wyjściach do kina, teatru itp. (zgodnie z zapisem w statucie gimnazjum).

Skoro już dawno psychologowie odkryli, że dzieci szczęśliwych rodziców potrafią być szczęśliwe, drogą analogii można pokusić się o stwierdzenie, że wychowankowie twórczych pedagogów będą twórczymi ludźmi. A takich mamy w naszym zespole pedagogicznym.

Mottem pracy wychowawczej w naszej szkole stała się myśl Alana Loy McGinnisa z książki „Sztuka motywacji”: „... **ludzie, którzy lubią innych ludzi i wierzą, że Ci, którymi kierują, mają dobre intencje, wydobędą z nich wszystko co najlepsze**”.

Do innych ważnych zasad w naszej pracy wychowawczej należą życzliwość, zrozumienie, uśmiech i wiara w drugiego człowieka, a także traktowanie ucznia w sposób poważny. Nauczyciele – wychowawcy są wymagający, konsekwentni, ale nigdy nie ośmieszają młodego człowieka. Ważnym elementem w tej pracy jest również umiejętność słuchania ucznia i jego rodziców. Często mądre słuchanie daje więcej od najlepszych rad.

Oto nasz „**Alfabet Wychowawcy**”, który w najprostszy sposób ukazuje traktowanie ucznia przez nauczyciela:

Akceptuj swojego ucznia.

Bądź dla niego wsparciem.

Chwal go za wszystko.

Dotrzymuj przyrzeczeń.

Egzekwuj prawa i obowiązki.

Formułuj precyzyjnie wymagania.

Gospodaruj efektywnie jego czasem.

Hamuj dyskretnie niewłaściwe zapędy.

Interesuj się jego osobą.

Jednocz jego rozum, ducha i ciało.

Kieruj wszechstronnie jego rozwojem.

Licz się z jego zdaniem.

Łagodź stresy i cierpienia.

Miej cierpliwość.

Nie oszukuj go.

Okazuj mu zaufanie.

Pokaż, że jesteś omylny.

Rozwijaj jego samodzielność.

Słuchaj uważnie tego, co mówi.

Troszcz się o niego.

Ukaż mu wartość i piękno życia.

Wierz w jego możliwości.

Y...? (niewiadoma-bądź na nią przygotowany)

Zachęcaj go do dalszej pracy.

Celem trzech lat nauki gimnazjalnej jest wyposażenie ucznia w kompetencje kluczowe, takie, jak: uczenie się, myślenie, poszukiwanie, działanie, doskonalenie się, komunikowanie się i współpraca oraz kompetencje szczegółowe, np. erudycja - znajomość pojęć z zakresu różnych dziedzin wiedzy i swobodne posługiwanie się nimi, umiejętność odbioru zjawisk kultury i dyskusowania na ich temat albo refleksyjność – formułowanie pytań filozoficznych dotyczących rzeczywistości, gotowość podejmowania dyskusji w tym zakresie.

IV. Zarys ideału wychowawczego absolwenta gimnazjum

Absolwent gimnazjum samodzielnie funkcjonuje w otaczającym go świecie. Łatwo nawiązuje kontakty, ma swój krąg przyjaciół. Pozytywnie patrzy na wszystko, wierzy w siebie i swoje możliwości. Ma określone zainteresowania, które pomogą mu dokonać wyboru dalszej drogi kształcenia. Jest w pełni kompetentny do samokształcenia.

Jest **samodzielny**. Orientuje się w otaczającym go świecie. Potrafi stawiać sobie cele i je realizować. Swobodnie korzysta z różnych źródeł wiedzy. W razie potrzeby potrafi zaprojektować złożone działania, dobierając odpowiednie metody postępowania.

Jest **otwarty**. Komunikuje się w co najmniej dwóch językach. Posługuje się mową ciała i dostosowuje treść i formę komunikatu do osoby odbiorcy. Sprawnie posługuje się nowoczesnymi technologiami komunikacyjnymi. Dobrze współpracuje w grupie. Rozumie zasady demokracji: potrafi dyskutować, dostosowując się do obowiązującej formy dyskusji, umie poszukiwać rozwiązań kompromisowych i podporządkować się większości.

Jest **odpowiedzialny**. Zdaje sobie sprawę z możliwych następstw różnych działań. Gotów jest ponosić odpowiedzialność za swoje postępowanie i swoje decyzje – potrafi przyznać się do błędu i wykazuje odwagę cywilną. W działaniu zbiorowym wykazuje poczucie odpowiedzialności za efekty pracy grupy.

Jest **ciekawy świata**. Stale poszerza swoje wiadomości na temat zjawisk i zależności występujących na świecie.

Jest **krytyczny**. Z dystansem podchodzi do uzyskiwanych informacji, potrafi je weryfikować w oparciu o alternatywne źródła wiedzy. Odróżnia fikcję od świata realnego w przekazach medialnych.

Jest **rozważny**. Potrafi przewidywać zagrożenia także w sytuacjach nowych i modyfikuje swoje zachowanie w ich przewidywaniu. Ma ugruntowane nawyki higieniczne. Planuje swoją pracę i wypoczynek, potrafi świadomie przeciwdziałać stresowi. Wykazuje stosowną aktywność fizyczną.

Jest **tolerancyjny**. Rozumie, że różnice między ludźmi są czymś normalnym i pożądanym. Ze zrozumieniem traktuje różnice wynikające z różnych możliwości, motywacji oraz odmienności kulturowej.

Jest **punktualny**. Dotrzymuje terminów, sprawnie posługuje się czasem, planując swoje zajęcia. Szanuje czas swój i innych ludzi.

Jest **aktywny**. Angażuje się w życie klasy, szkoły, organizacji młodzieżowej. Realizuje swe pasje.

Aby absolwent gimnazjum zdobył wszystkie charakterystyczne dla swojej sylwetki cechy, wyróżniliśmy w naszej szkole osiem najważniejszych zadań dydaktyczno-wychowawczych dla tego etapu kształcenia. Należą do nich:

1. Kształtowanie samodzielności, a w tym:
  - a) przygotowanie do sprawnego funkcjonowania poza domem i szkołą, zarówno w sensie fizycznym (poruszanie się, bezpieczeństwo, komunikacja międzyludzka), jak i duchowym (umiejętność dobierania sobie właściwego towarzystwa, udział w kulturze itd.),
  - b) rozwinięcie kompetencji w dziedzinie samokształcenia.
2. Przygotowanie do podjęcia decyzji o wyborze dalszej drogi kształcenia; rozwijanie zainteresowań oraz zapoznanie z istniejącymi możliwościami dalszej edukacji.
3. Przygotowanie do życia w społeczeństwie demokratycznym, a w tym:
  - a) umacnianie wiary w siebie i poczucia podmiotowości,
  - b) wdrażanie do uczestniczenia w różnych formach dyskusji,
  - c) uczenie negocjowania i wyrabianie skłonności do kompromisu.
4. Wdrażanie do planowania i projektowania działań indywidualnych i zbiorowych.
5. Rozwijanie i umacnianie poczucia odpowiedzialności.
6. Stwarzanie warunków do prowadzenia zdrowego trybu życia.
7. Umacnianie szacunku dla prawa i wdrażanie do wartości w oparciu o normy moralne.

8. Kształtowanie postawy tolerancji wobec ludzi o innych możliwościach, motywach i korzeniach kulturowych.

A oto formy realizacji najważniejszych zadań dydaktyczno-wychowawczych w programie naszego gimnazjum:

Hasło	Realizacja
samorealizacja	<ul style="list-style-type: none"> • wyczerpujące informacje dla uczniów o wszystkim, co się dzieje w szkole i w jaki sposób ich dotyczy • samodzielny wybór zajęć dodatkowych
samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • prace samodzielne • szkolne konkursy przedmiotowe
wybór drogi życiowej	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawianie poszczególnych dziedzin działalności człowieka z ich możliwie najbardziej atrakcyjnej strony • preorientacja zawodowa w programie działalności wychowawczej
wiara w siebie	<ul style="list-style-type: none"> • dwa poziomy wymagań, dostosowanie wymagań do różnych możliwości uczniów • współpraca nauczycieli i uczniów • wzmacnianie alternatywnej samooceny uczniów poprzez dobranie celów nauczania odpowiednich dla ich zdolności
komunikacja	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie w życie zasad wewnątrzszkolnej demokracji (organizacja samorządu szkolnego, oceny zachowania)
planowanie i projektowanie	<ul style="list-style-type: none"> • wspólnie z wychowawcą planowanie działalności klasy i projektowanie jej najważniejszych przedsięwzięć
odpowiedzialność	<ul style="list-style-type: none"> • ponoszenie konsekwencji samodzielnego wyboru zajęć dodatkowych (obowiązek uczęszczania na nie w pewnym okresie oraz uzyskania dobrych wyników)
zdrowy tryb życia	<ul style="list-style-type: none"> • praktyczne stosowanie zasad

	<p>bezpieczeństwa i higieny pracy w działalności szkoły</p> <ul style="list-style-type: none"> • promowanie sportu, turystyki i czynnego wypoczynku
poszanowanie prawa	<ul style="list-style-type: none"> • dokładne określenie zasad funkcjonowania szkoły i konsekwentne wprowadzanie ich w życie
tolerancja	<ul style="list-style-type: none"> • stopniowanie wymagań wobec uczniów • opieka nad niepełnosprawnymi kolegami - uczniami klas integracyjnych

V. Współpraca wychowawcza z rodzicami

Szkoła jest szczególnym miejscem działalności człowieka. O wyjątkowości i specyfice tego miejsca decyduje fakt spotykania się, komunikowania, współdziałania i pracy różnych osób. Jest także miejscem spotkań nauczycieli z rodzicami uczniów, często spotkań środowiskowych z okazji inauguracji roku szkolnego, rocznic czy uroczystości lokalnych. Rodzice uczniów to jeden z głównych partnerów szkoły. Współpraca z rodzicami jest konieczna i im bardziej zdajemy sobie z tego sprawę, tym lepiej dla uczniów i szkoły. Wspólne działanie rzadko bywa łatwe, dużo zależy od partnera – ale i tak trzeba budować dobre relacje i konstruktywnie rozwiązywać pojawiające się spory. Łatwiej jest zebrać rodziców na zebraniu i poinformować o ustaleniach poczynionych przez szkołę. Trudniej jest zaprosić ich na spotkanie, na którym wspólnie trzeba zdecydować o priorytetach, rozdzielić zadania, ustalić zakres odpowiedzialności czy podjąć decyzje.

Szkoła musi zaprosić rodziców do prawdziwej autentycznej współpracy. Część rodziców może się też stać sponsorami szkoły, co nie jest obojętne w obecnej sytuacji finansowej. Partnerski charakter relacji osiąga się dzięki wspólnemu działaniu. Nauczyciele i rodzice potrzebują się nawzajem. Partnerstwo pojawia się tam, gdzie współpraca oparta jest na zaufaniu, szacunku, motywacji i udanej komunikacji.

Korzyści wynikające z prawidłowych relacji między nauczycielami i rodzicami są następujące:

Dla ucznia:

- świadomość obustronnego zainteresowania dzieckiem, jego nauką, rozwojem, wychowaniem, problemami;
- poczucie dopilnowania i kontroli;
- możliwość bieżącego rozwiązywania trudności;
- przekonanie o trosce i odpowiedzialności dorosłych za jego los.

Dla rodzica:

- poznanie własnego dziecka w sytuacjach szkolnych;
- poznanie szkoły jako instytucji kształcącej jego dziecko;
- poznanie nauczycieli jako osób bezpośrednio wpływających na rozwój dziecka;
- pokonanie lęków i uprzedzeń;
- odrzucenie stereotypowych i negatywnych przekonań;
- bezpośrednie uczestnictwo w funkcjonowaniu klasy i szkoły;
- możliwość wpływania na pracę szkoły;
- możliwość odpowiedzialnego wychowywania i kształcenia własnego dziecka.

Dla nauczyciela:

- pełniejsze poznanie ucznia;
- przekazanie niektórych zadań wychowawczych rodzicom;
- integracja zespołu klasowego;
- łatwość organizowania i realizowania zadań dydaktycznych i wychowawczych;
- akceptacja, zrozumienie, aktywność uczniów i rodziców.

Większość rodziców oczekuje od szkoły:

- wyposażenia dziecka w niezbędną wiedzę ze wszystkich przedmiotów;
- bieżącej informacji o postępach i problemach dziecka;
- wskazówek w zakresie sposobów postępowania w obliczu problemów dziecka;
- wsparcia w pokonaniu kłopotów dziecka;
- otwartości nauczycieli na sugestie i i prośby rodziców;
- poszanowania prywatności.

Aktywizowanie i motywowanie rodziców do współpracy ze szkołą może być realizowane poprzez:

- wspólne rozwiązywanie problemów klasowych;
- pomoc „trójki klasowej” w kontaktach z „trudnymi” rodzicami;
- udział rodziców w takich formach pracy szkoły, jak wycieczki, „połowinki”, bal gimnazjalny, święto szkoły...
- wręczanie rodzicom listów gratulacyjnych;
- pozyskiwanie sponsorów spośród rodziców.

Współpraca z rodzicami to jeden ze sposobów promowania szkoły, tym skuteczniejszy, im z większym szacunkiem i w sposób partnerski traktujemy rodziców. Wizytówką szkoły są dobrze przeprowadzone wywiadówki, w trakcie których wygląd nauczyciela, osobowość, jakość przekazywanych informacji, chęć niesienia pomocy, zrozumienie i troska w przypadku uczniów mających trudności to argumenty na rzecz przysłania do tej szkoły kolejnych pociech lub polecenie jej znajomym.

VI. Kalendarz świąt, imprez okolicznościowych i uroczystości szkolnych

W planach pracy wychowawczej, na godzinach wychowawczych bądź na zajęciach dodatkowych cały czas pamiętamy o tym, że uczeń klasy pierwszej gimnazjum to czternastolatek, o którym mówi autor „Książeczki dla przestraszonych rodziców” (A. Samson), że jest „szalonym Piotrusiem”, istotą hałaśliwą, szybką, nerwową, żyjącą najchętniej wśród rówieśników i chętnie „emigrującą” z rodziny. Czternastolatki są ekspansywne, zuchwałe, często brawurowe. Jednocześnie jednak boją się ośmieszenia, kompromitacji i niepopularności. Muszą być tacy, jak inni rówieśnicy, bo tylko ta grupa społeczna jest dla nich ważna. Czternasty rok życia to też okres silnych napięć erotycznych. Zatem szkoła i wszystko, co z nią związane, mało interesuje młodego człowieka. Jeśli przychodzi do szkoły, to głównie w celach towarzyskich.

Aby praca z „szalonym Piotrusiem” nie przerażała nas, a także, by chwilowe niepowodzenia nie zniechęcały nas do dalszej pracy, zajęliśmy się człowiekiem i jego emocjami, stopniowo wprowadzając uczniów w świat praw i obowiązków obywatela. W tym roku szkolnym wpisaliśmy takie zagadnienia, jak :

- udział w imprezach wszelkiego typu (sportowych, kulturalnych) oferowanych w gminie i regionie
- udział w imprezach okolicznościowych i uroczystościach szkolnych: Inauguracji roku szkolnego, Tydzień Ekologiczny, Dzień Edukacji Narodowej, Otrzęsiny, Dni Ochrony Przyrody, Święto Niepodległości, Andrzejki, Święto Patrona, Oplątek, Bal Gimnazjalny, Połowinki, Walentynki, Dzień Ziemi, Święto Konstytucji 3 Maja, Majowe Święto Książki, Dzień Dziecka, zakończenie roku szkolnego
- udział w klasowym „świętowaniu”: Dzień Chłopca, Mikołajki, Oplątek, Dzień Kobiet
- udział w konkursach przedmiotowych z jęz. polskiego, matematyki, historii, biologii, geografii, fizyki, w konkursach szkolnych organizowanych przez LOP, Samorząd Uczniowski i PCK
- udział w Gimnazjady oraz w rozgrywkach sportowych w tenisa stołowego, piłkę nożną, piłkę ręczną, lekką atletykę
- udział w wycieczkach według indywidualnego planu pracy każdego wychowawcy
- udział w pracach i imprezach drużyny harcerskiej

**KALENDARZ ŚWIĄT, UROCZYSTOŚCI
I IMPREZ OKOLICZNOŚCIOWYCH
W GIMNAZJUM IM. JANUSZA KUSOCIŃSKIEGO
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI W ŁOBUDZICACH
w roku szkolnym 2015/2016**

<i>Miesiąc</i>	<i>Uroczystość szkolna</i>	<i>Odpowiedzialni</i>
WRZESIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Inauguracja roku szkolnego 01.09.2015 • Bieg ku czci J. Kusocińskiego 28.09.2015 	wychowawcy klas II B. Stępień P. Siekierski, A. Tarka
PAŹDZIERNIK	<ul style="list-style-type: none"> • Dzień Chłopca – część artystyczna, dyskoteka 01.10.2015 • Rozpoczęcie Gimnazjady – w ramach projektu „Trzymaj formę” – październik 2015 – maj 2016 • OTRZĘSINY klas pierwszych dyskoteka - 22.10.2015 • Dzień Edukacji Narodowej część artystyczna 14.10.2015 • Dzień Papieski – Szkolny Konkurs Wiedzy o Janie Pawle II 16.10.2015 • DNI OCHRONY PRZYRODY pod hasłem: „Świat przyrody w niebezpieczeństwie” 	Samorząd Uczniowski P. Siekierski, A. Tarka M. Dylewicz 2 Drużyna Harcerska „Łobudziaki”, M. Puchała wychowawcy klas I Samorząd Uczniowski A. Stasiak, A. Boroń M. Dylewicz, O. Kubik, A. Boroń
LISTOPAD	<ul style="list-style-type: none"> • Święto Odzyskania Niepodległości część artystyczna 07.11.2015 • Dzień Biologa pod hasłem: „Zdrowie, aktywność, relaks” - I Dzień Promocji Zdrowia, Sportu i Ekologii 	D. Głowiński M. Dylewicz, O. Kubik, A. Boroń, P. Siekierski, A. Tarka

	<ul style="list-style-type: none"> • Święto Patrona Szkoły 27.11.2015 • Rodzinny Turniej Piłkarski 29.11.2015 	uczniowie i wychowawcy klas III M. Brzozowska, B. Stępień, P. Siekierski, M. Puchała
GRUDZIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Dzień walki z AIDS (konkurs) 01.12.2015 • Mikołajki klasowe 07.12.2015 • Szkolne Jasełka, wigilie klasowe, Betlejemskie Światło Pokoju– 22.12.2015 	SK PCK, B. Stępień, A. Stasiak wychowawcy klas I - III A. Stasiak, A. Boroń, M. Puchała, wychowawcy klas I - III
STYCZEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Połowinki klas drugich • Bal Gimnazjalny • IV Mistrzostwa Szkoły w Tenisie Stołowym – 21.01.2016 • Przekazanie sztandaru szkoły uczniom klas drugich 26.01.2016 • Próbne egzaminy uczniów klas trzecich 	wychowawcy, uczniowie i rodzice uczniów klas II wychowawcy , uczniowie i rodzice uczniów klas III A. Tarka, wszyscy nauczyciele Samorząd Uczniowski liderzy zespołów przedmiotowych
LUTY	<ul style="list-style-type: none"> • TYDZIEŃ PROFILAKTYKI 08.02. – 12.02.2016 • Walentynki i OSTATKI 09.02.2016 • Warsztaty edukacyjne „Jak pomóc Ziemi i sobie, czyli jak żyć ekologicznie?”- zajęcia w czasie ferii zimowych - luty 2016 • „Aktywnie i zdrowo spędzam ferie”- 	zespół nauczycieli do spraw profilaktyki M. Puchała 2 Drużyna Harcerska „Łobudziaki” M. Dylewicz, O. Kubik

	<p>luty 2016</p> <ul style="list-style-type: none"> Wyjazd uczniów klas trzecich do szkół ponadgimnazjalnych luty/marzec 2016 Prezentacje szkół ponadgimnazjalnych w Gimnazjum w Łobudzicach 29.02.2016 - 04.03.2016 	<p>A. Tarka</p> <p>wychowawcy klas III M. Kazimierczak</p> <p>wychowawcy klas III M. Kazimierczak</p>
<i>MARZEC</i>	<ul style="list-style-type: none"> Dzień Kobiet 08.03.2016 DZIEŃ OTWARTY W GIMNAZJUM 10.03.2016 TYDZIEŃ ŚCISŁOWCA 14.03. – 18.03.2016 Niezapominajkowy Dzień Wiosny pod hasłem: „Żyj aktywnie, chroń środowisko”. II Dzień Promocji Zdrowia, Sportu i Ekologii 21.03.2016 MISTERIUM PASCHALNE 22.03.2016 	<p>Samorząd Uczniowski P. Siekierski, A. Tarka, D. Głowiński</p> <p>M. Puchała</p> <p>D. Sowiak</p> <p>SK LOP, M. Dylewicz, O. Kubik, A. Boroń</p> <p>A. Stasiak, A. Boroń</p>
<i>KWIECIEŃ</i>	<ul style="list-style-type: none"> DZIEŃ KATYŃSKI 13.04.2016 Egzaminy zewnętrzne 18.04. - 20.04.2016 Święto Konstytucji 3 Maja 29.04.2016 	<p>M. Puchała, 2 DH „Łobudziaki”</p> <p>wszyscy nauczyciele</p> <p>M. Brzozowska</p>
<i>MAJ</i>	<ul style="list-style-type: none"> Majowe Święto Książki maj 2016 	<p>A. Boroń</p>

VII. Ewaluacja programu wychowawczego

Przebieg i efekty pracy w zakresie wychowania poddawane są systematycznej obserwacji a wyniki tej obserwacji stają się przedmiotem wnikliwej analizy podczas spotkań (przynajmniej raz w miesiącu) zespołu wychowawczego.

Oceniając efekty pracy wychowawczej, uwzględnia się:

- obserwację zachowania uczniów prowadzoną przez nauczycieli podczas zajęć szkolnych i pozaszkolnych;
- analizę dokumentacji szkolnej;
- systematyczne sprawdzanie harmonogramu pracy wychowawczej i realizacji zadań;
- formułowanie wniosków do pracy wychowawczej na kolejny rok szkolny;
- wypełnianie przez nauczycieli arkuszy samooceny;
- rozmowy z rodzicami.

Sposoby ewaluacji:

- obserwacja zachowania uczniów;
- monitorowanie postępów uczniów w nauce i zachowaniu;
- analizowanie zapisów w zeszytach uwag dla poszczególnych klas;
- badanie opinii rodziców podczas spotkań z rodzicami i indywidualnych rozmów;
- ocenianie stopnia zaangażowania uczniów w życie klasy i szkoły;
- ocena stopnia zintegrowania klas;
- opinie i spostrzeżenia poszczególnych nauczycieli wymieniane podczas spotkań zespołów nauczycielskich i spotkań rady pedagogicznej.

Załącznikami do ewaluacji programu wychowawczego są:

- protokoły ze spotkań zespołu wychowawczego;
- klasowe zeszyty uwag;
- sprawozdania ze szkolnych imprez, wyjazdów edukacyjnych i wycieczek;
- karty zdarzenia sporządzane podczas sytuacji trudnych wychowawczo;
- raporty zespołu do spraw profilaktyki i pedagoga szkolnego.